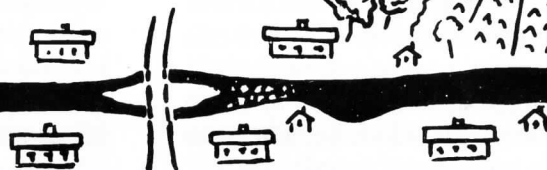

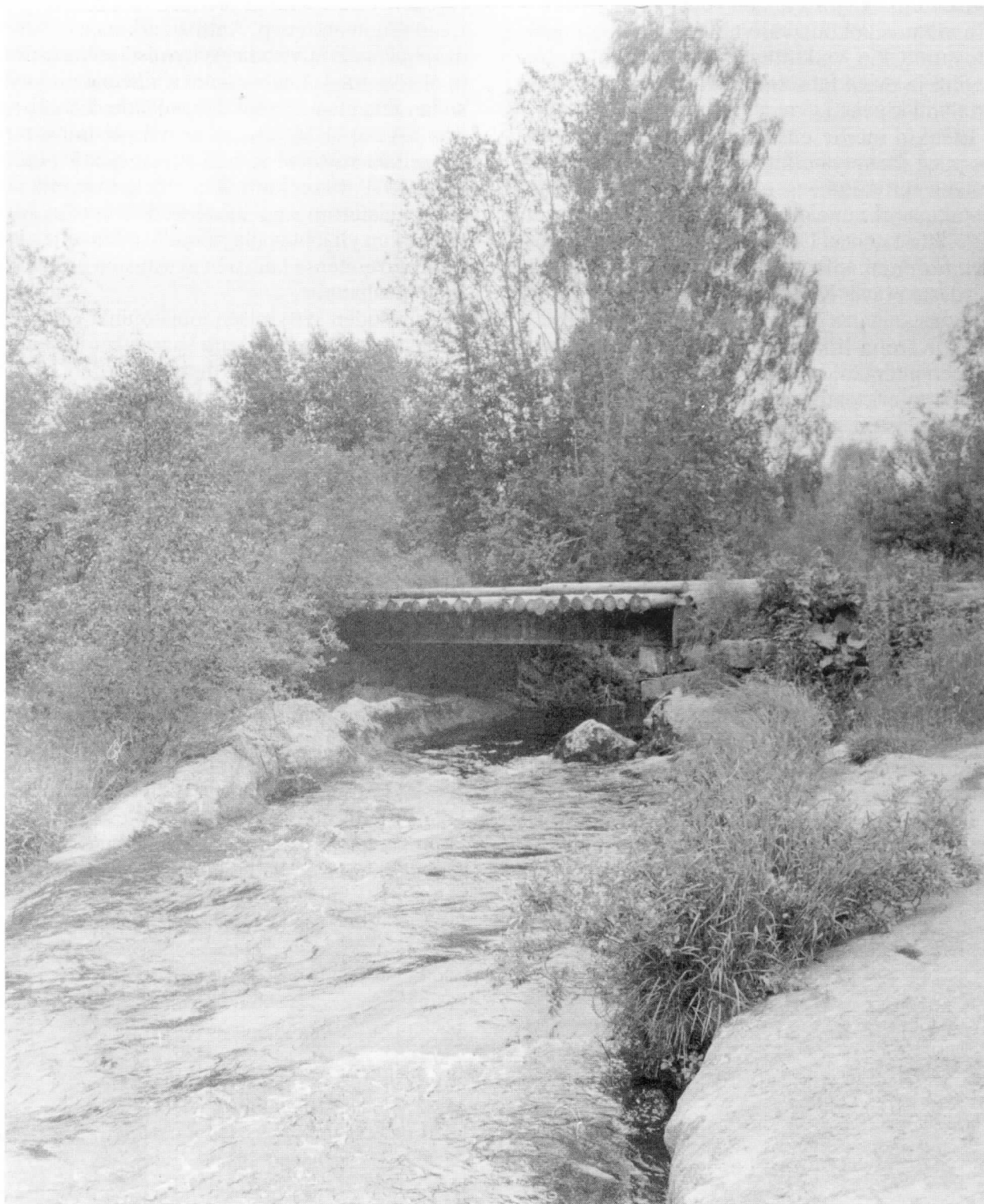
Koskelaiset

SUKUSEURAN
JÄSENLEHTI

16.12.2002

N:o 22

Koskelan koski 24.6.1998

16.12.2002

Uuteen vuoteen 2003

Vuoden vaihtuessa on tapana tarkastella kulu-
nutta vuotta, viivähtää menneessä ja arvioida
sitä, mitä olemme saaneet aikaan. Yritykset ja
yhdistykset tekevät toimintakertomuksen, mutta
myös suunnitelmat tulevalle vuodelle. Mitataan
onnistumista ja mietitään uusia toimintoja.

Koskelaisten Sukuseuran toiminta on viime
vuosina ollut liiankin vakiintunutta: yhteinen
kotiseutumatka joka toinen vuosi ja sääntömää-
räinen vuosikokous välivuotena. Johtokunnan
koostumuskin vaikuttaa ikääntyneeltä, uusia
ideoita ja uutta tuoretta ja aktiivista verta tar-
vittaisiin kipeästi.

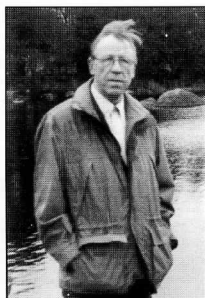
Etenkin meille ensi polven karjalaisille on
Karjalan menetys ollut kipeä paikka. Taas uu-
delleen aktivoituneeseen Karjala-keskusteluun
ei sukuseuramme ole viime vuosina ottanut
aktiivista kantaa. Lehtemme on kuitenkin au-
liisti tarjonnut sille palstatilaa, kuten tässä nu-
merossa oleva Kerttu Waseliuksen kirjoitus
osoittaa.

ProKarelia-liike on ollut asiassa varsin ak-
tiivinen pitämällä seminaareja, julkaisemalla ar-
tikkeleita eri lehdissä ja pitämällä internetissä
omaa sivustoa pätevine artikkeleineen Karja-
lan kysymyksestä. ProKarelia tarjoaa myös
karjalaisille järjestöille KareliaPortin kautta il-
maisen ”yhteisen ilmoitustaulun, esittelypaikan
ja virtuaalikodin”. Tässä olisi meillekin haas-
tetta ja mahdollisuus tavoittaa sukujuuristaan
kiinnostunutta nuorempaa polvea. Kuka ottaisi
haasteen vastaan ja lähtisi hoitamaan Koske-
laisten kotisivua?

Vuoden 2003 sukutapahtuma pidetään Vah-
viala-juhlien yhteydessä Porvoossa heinäkuun
ensimmäisenä viikonloppuna. Varatkaa jo nyt
almanakkaanne aika tätä tilaisuutta varten. Tar-
kemmat tiedot ajasta ja paikasta julkaistaan jul-
kaistaan lehtemme toukokuun numerossa.

Johtokunnan puolesta toivotan kaikille Kos-
kelaisille hyvää ja rauhallista Joulua sekä on-
nea vuodelle 2003.

Heikki Koskelainen

Talvisodan syttymisen muistojuhla Vaasassa

Vaasassa vietettiin 30.11.2002 valtakunnallista
talvisodan syttymisen muistojuhlaa. Juhlan jär-
jestäjänä toimi Vaasan Karjalaisseura ry. Talvi-
sodan syttymisestä tuli tänä vuonna kuluneeksi
63 vuotta.

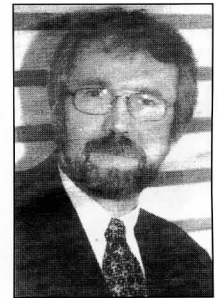
Muistojuhla aloitettiin seminaarilla, jonka tee-
ma oli ”Kohtalon vuosi 1939”. Seminaarissa pro-
fessori Timo Soikkanen esitelmöi aiheesta kan-
sallinen eheytyminen talvisodan kynnyksellä.
Everstiluutnantti evp. Antti Juutilainen käsitteli
esitelmässään talvisodan syttymistä sotilaallisesta
näkökulmasta. Kolmantena aiheena oli talvi-
sodan aikainen Merenkurkun jäätie. Lähihistorian
aikana ei Merenkurkun yli ole onnistuttu
monenakaan talvena kulkemaan jäätä pitkin.
Talvi 1939-40 oli kuitenkin niin kylmä, että sil-
loin onnistuttiin auraamaan jäätie Ruotsiin. Me-
renkurkun yli johtavalla jäätieellä olikin oma mer-
kittävä osuutensa läntisten avustusten perille tu-
loon maahamme.

Talvisodan syttymisen muistojuhla jatkui se-
minaarin jälkeen siten, että Vaasan Karjalaisseu-
ran toimesta sytytettiin muistokynttilät klo 16
Vaasan hautausmaalle haudattujen sankarivainai-
jien haudoille sekä Karjalaan jääneiden muisto-
merkille. Muistojuhla jatkui ehtoopalveluksella
Vaasan ortodoksisessa kirkossa, josta siirryttiin
kynttiläkulkueena varsinaiseen Talvisodan muis-
tojuhlaan Vaasan kirkkoon.

Huolimatta siitä, että Vaasa sijaitsee lännessä,
sekin joutui Neuvostoliiton ilmapommitusten
kohteeksi talvisodan aikana. Vaasan ortodoksi-
nen kirkko mm. vaurioitui talvisodan pommituk-
sissa.

Talvisodan jälkiä on vielä näkyvillä monissa
paikoissa luovutetussa Karjalassa. Kuljin heinä-
kuussa 2002 Taipaleenjoen maastossa paikassa,
jossa Yrjö Jylhän talvisotarunoista tuttu Taipa-
leenjoki, Tuonelan joki laskee vetensä Laatok-
kaan. Siellä huomasi kylätien olevan vieläkin
ammusten sirpaleiden peittämän, vaikka sotata-
pahtumista on jo kulunut kuusi vuosikymmen-
tä.

Seppo Rapo, Vaasa

Karjala-keskustelu jatkuu

Lehtemme Kanadan kirjeenvaihtaja, Koskelan Ylijoen talosta lähtöisin oleva Kerttu Waselius, joka on jo pitkään asunut Vancouverissa, seuraa edelleenkin Suomen tapahtumia aktiivisesti internetin kautta. Karjalan kysymys on myös Kanadan suomalaisten parissa keskustelun ja kiistelynkin aiheena. Mielipiteiden foorumina olleet Kanadassa ilmestyvät suomenkieliset lehdet Vapaa Sana Torontossa, Canadian Sanomat Thunder Bayssä ja Vancouverissa ilmestyvä Länsirannikon Uutiset.

Kerttu Waselius on osallistunut keskusteluun kirjoituksellaan ”Karjalasta kajahtaa”, joka on julkaistu sekä Canadian Sanomissa että Länsirannikon Uutisissa. Julkaisemme Kerttu Waseliuksen punnitut ajatukset tässä itse kunkin pohdittavaksi sekä myöskin osoituksena siitä, että synnyinmaan ja synnyinseudun asiat ovat meille rakkaita asuimme niistä kuinka kaukana tahansa.

Karjalasta kajahtaa

Mielipiteet Karjalan palautuksesta käyvät voimakkaasti puolesta ja vastaan. Koska olen itse karjalainen ja sukuni on 1600-luvulta asti asuttanut samoja kylämaisemia, jossa itse olen syntynyt, on asia aina syvästi riipaissut, varsinkin silloin kun lukee joitakin eriäviä mielipiteitä tästä kysymyksestä.

Karjalaisuus merkitsee minulle syntyperää ja siteitä, joista olen juuri sillä tavalla ylpeä kuin esi-isänsä ja -äitiensä työtä ja elämää arvostava suomalainen on.

Kun joku ei-karjalainen yrittää tulkita asioita ja tunteita niiden osalta, jotka itse olivat kokeneet todeksi lähdön ja kotiinpaluun ja lopullisen lähdön juuriltaan, voisivat nämä ehkä juttunsa alkaa erään komiteamiehen sanoilla: ”Asiasta mitään tietämättä tahdon minäkin jotakin siitä sanoa.”

Tuodaanpa esille asioita, jotka tosia: Se osa siirtolaispolvesta, joka siellä elämäntyönsä teki rakentaen ja työtä tehden, on jo pois nukkunut. Heiltä on varmaan talletettu mielipidetutkimuksia 1945-50-luvulta siitä, kuka lähtisi takaisin, jos pääsisimme Karjalaan. - Heistä ei kukaan lähde. Ja me nuoremmatkin, kuudenkymmenen ikävuoden ohittaneet, ei meistäkään ole enää Karjalan, enempää kuin muunkaan maakunnan rakentajiksi.

Ne väkivaltaisen erottamisen itkut on itketty jo vuosikymmeniä sitten. Kymmenisen vuotta sitten kuuntelin rakkaitten kyläläisteni ikävää, kun heitä kokoontui muistelemaan sitä onnen aikaa ja totesivat: ”Voi, voi, ko myö viel päästäis takasii mei Karjalaa”. Ja mustalainen Turun torilla vain lisäsi sitä

ikävää toteamalla että, ”kyllä se mei Viipuri ol sit viihtysä kaupunki”.

Vuosia sitten, kun tuli puhe Karjalan palautuksesta, sain usein kohdata äreitä kasvoja. ”No kenelle se Karjala sitten kuuluu, jos se saadaan takaisin? Kuka ne maat ja metsät sitten saa?” Kateus oli silmin nähtä. Ja kun sanoin siihen, että ei ainakaan karjalaiset. He ovat saaneet korvauksen menetyksistään Suomen valtiolta ja ovat tyytyväisiä, että ovat voineet näin kanta-Suomessa uuden elämän aloittaa. Sitten jo ilme lauhtui ja hengityskin tasaantui: ”No sitten minä sen jotenkin ymmärrän”. Lisäsin vielä, että Karjalan puolustuksen lunnaat olivat uskomattoman suuret raskaat isänmaallemme. Nyt Karjala, kun se saadaan takaisin, kuuluu koko Suomelle sekä karjalaisten jälkipolville että myös ja eritoten niille, joidenka isät ja isoisät sodassa taistelivat. Näytti siltä, että viesti meni perille ja me ymmärsimme toisiamme.

Presidentti Urho Kaleva Kekkonen oli juuriltaan vankasti savolainen. Kutsun saatuaan hän tuli kuitenkin mielellään etelä-karjalaisten eduskuntavaaliehdokkaaksi vuonna 1933. Tuolloin hän ei tullut valituksi, mutta seuraavissa vaaleissa 1936 hän meni läpi reippaalla äänimäärällä. Siitä alkoi nopea poliittinen nousu ministeriksi ja myöhemmin pitkäaikaisimmaksi presidentiksi.

Vaikka presidentti Kekkoselle karjalaisuus oli hankittua, askarteli hän Karjalan asian parissa siitä lähtien kun se jouduttiin luovuttamaan Neuvostoliitolle. Hän ei puhunut siitä, koska ei uskonut asian edistävän puhumalla tai kirjoittamalla vaan toimimalla. Hän ajatteli ajan tekävän tehtävänsä ja mahdollisuuden alueiden takaisin saamiseksi vielä koittavan. Kekkonen mielestä Karjala oli perustellusti Suomen osa sekä historiallisesti, maantieteellisesti että kansallisesti.

Ulkopolitiikassa UKK oli ehdottomasti Paasikiven oppilas. Molemmilla olivat perusasioita historia, kansainväliset suhteet sekä Venäjä-Neuvostoliiton ymmärtäminen. Kekkonen haaveena oli, että hänen poliittinen työnsä voisi päättyä Karjalan takaisin saamiseen. Asiantuntijat arvelevatkin, että tämä oli hänen toteutumatta jääneistä poliittisista tavoitteista tärkein.

Tulipa tässä mieleeni sekin, että Kekkonen antoi venäläisten niin selvästi ymmärtää, kenelle Karjala kuuluu, etteivät he ole uskaltaneet ajatellakaan jälleerakentaa sitä yli viiteenkymmeneen vuoteen. On aika herätä totuuteen! Karjala takaisin Suomelle ja sen nykyasukkaille työtä ja leipää!

Kerttu Waselius

KOSKELAISTEN SUKUSEURA

Jäsenistö

Koskelaisten Sukuseura ry:n jäsenistö koostuu lähinnä entisen Viipurin läänin Vahvialan kunnan Koskelan kylässä 1600-luvulta lähtien asuneen Koskelaisten suvun jälkeläisistä ja heidän puolisoistaan. Vuonna 1980 perustetun seuran jäsenmäärä on n. 200. Seuran tarkoituksena on vaalia suvun perinteitä ja edistää yhteenkuuluvaisuuden tunnetta jäsenistönsä keskuudessa. Seura on Karjalan liiton jäsen.

Koskelaisten sukua tutkinut Eva-Liisa Maamies on päässyt tutkimuksissaan 1600-luvun alkupuolelle saakka, josta lähtien on jo olemassa muutaman keskeisen sukuhaaran dokumentoidut tiedot nykypäivään saakka.

Valtaosa seuran jäsenistä asuu Uudellamaalla ja muualla Etelä-Suomessa, lähinnä Porvoossa, Helsingissä sekä Kouvolan ja Lahden ympäristössä. Seuran jäseniä ja lehden aktiivisia avustajia asuu kuitenkin aina Australiassa ja Kanadassa saakka.

Toiminta

Seuran toimintakausi on kaksi vuotta, jolloin vuosikokous pidetään parittomina vuosina. Seuraava kokous pidetään 6.7.2003 Vahviala-päivien yhteydessä Porvoossa. Joka toinen vuosi tehdään kotiseutumatka Viipuriin ja Vahvialaan. Vuoden 2002 matkalla käytiin Viipurilahteen pistävällä luonnonkauniilla Harjuniemellä, suoritettiin kiertoajelu Viipurissa, syötiin yhteinen lounas ja tutustuttiin omin päin kaupungin keskusta. Kotimatkalle lähdettiin perinteiseen tapaan Koskelan kautta.

Koskelaisten sukuseuran viiri julkistettiin suvun syntysijoilla Koskelan kosken partaalla kotiseutumatkalla 27.7.1993. sen suunnittelija, seuramme jäsen Pentti Sipiläinen tunnetaan myös Vahvialan lipun ja Vahvialan vaakunan tekijänä. Hän kuvaa viiriämme näin: ” Taivaansiniseen taustaan punamustalla pohjalla oleva hopeinen palkki hakoineen kuvaa luoteesta kaakkoon virtavaa Koskelan jokea, joessa oleva saarta sekä viljantähkä viitteenä maanviljelykseen.”

Sukuviirin ääriviivat on myös hiekkapuhallettu Koskelan Myllysaaren kallioon.

Seuran jäsenlehti ”Koskelaiset” on ilmestynyt vuodesta 1989 lähtien kaksi kertaa vuodessa. Ainoana toimittajana oli aluksi seuran nykyinen kunniapuheenjohtaja Hannu Koskelainen. Vuodesta 1997 lähtien ovat toimittajana olleet Heikki Koskelainen ja Pekka Koskelainen.

Kotiseutumatkalla Viipurissa ja Vahvialassa 13.7.2002

Sukuseuran perinteinen kotiseutumatka tehtiin kesän kauneimpaan aikaan heinäkuussa. Pitkään liiankin kauniina jatkuneet säätkö olivat vaikuttaneet siihen, että matkaan lähtijöitä oli tällä kertaa tavallista vähemmän, vain 28. Joukossa oli kuitenkin myös ensikertalaisia, joille matka toivottavasti antoi jonkinlaisen käsityksen menneestä maailmasta, menetetyistä vanhemman polven kotiseudusta. Matkaan lähdettiin Helsingistä aamukuudelta. Porvoossa ja Leikarissa tehtyjen pysähdysten jälkeen oltiinkin Vaalimaalla jo 8,30 jonnottamassa rajan toiselle puolelle pääsyä.

Harjuniemen kärjessä

Tervajoen Karppilan kohdalla hiljennettiin vauhtia, jolloin kyytiin hyppäsi vanha ystävämme Mihail Kostalov, useimmille meistä tuttavallisesti vain Mikko. Hän olikin mainio opas, jonka johdolla ajoimme aivan Harjuniemen kärkeen. Siellä edessämme olivat Uuras ja Ravansaari, takavasemmalla taas kuuluisa Zilliacusten Hapenensaari.

Taidemuseo

Viipurissa teimme näköalakerroksen, jonka aikana Mikko myöskin asiantuntevasti selosti Viipurin nykyisiä näkymiä. Tuttuja näkyjä olivat Espilän puisto ja Alvar Aallon suunnittelema kirjasto, vaikkakin huonosta hoidosta kärsineitä. Ankeat olivat myöskin bus-

Maaseurakunnan kellotapuli

Kiltatupa 1300-luvulta

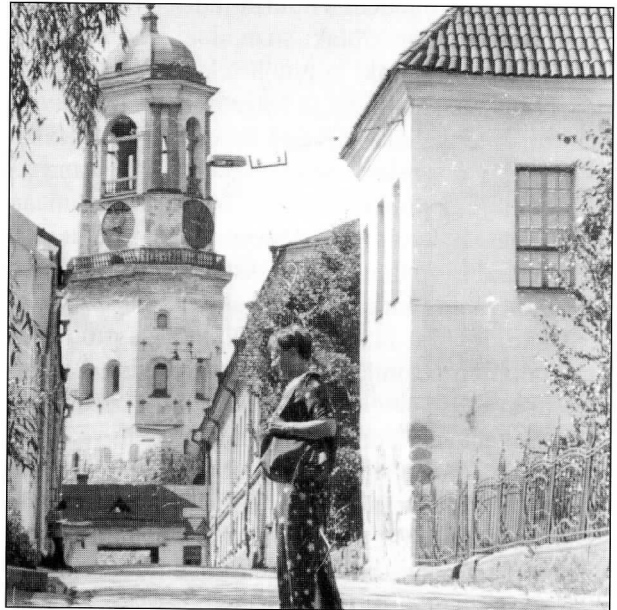

Pyhän Hyacintuksen kirkko

sin ikkunasta ohi vilahtaneet maaseurakunnan kirkon rauniot, mutta sen kellotorni oli ylväänä paikallaan. Tyylikästä viipurilaisen arkkitehti Uno Ullbergin piirtämää taidemuseota tarkastelimme ylhäältä meren puolelta. Entisessä maalissaan, mutta kauniilla paikalla oli myös Viipurin entinen keskusurheilukenttä Havin vallien välissä.

Postitalo

Vanhan tuomikirkon kellotapuli

Pyöreätorni (pässinlinna) – Kauppatori

Yhteisen, maittavan ja etenkin täyttävän lounaan söimme ravintola Labyrintissä, jota myös suomalaiset varavankilaksi kutsuvat, onhan nykyisen ravintolan tilat sellaiseksi aikanaan rakennettu. Aikaa oli myös kävellä Espilän puistossa ja Torkkelinkadulla sekä Linnoituksen kapeilla kaduilla ja käydä vaikka Viipurin linnassa. Eikä monikaan meistä voinut ohittaa Kauppatoria ilman tuliaisostoksia.

Paluumatkan teimme Hovinmaan kautta Vahvialan kirkolle ja Koskelaan, suvun synnyinsijoille. Väsyneinä ja ehkä ikuiseen odottamiseen pahasti kyllästyneinä palasimme hiukan ennen puolta yötä kotiin. Mutta seuraavan kerran lähdemme uudestaan.

Heikki

Mei murre

Jokunen viikko sitten kaksi Viipurin pitäjäläistä naista antoi Karjala-lehteen lausunnon, jossa he kaipaillivat korjaamista Viipurin murteeseen ja antoivat samalla esimerkin sanoista ”tyttölöihin” ja aittaloihin”. Muis- telivat, miten ennen Viipurin pitäjän pohjoiskylissä sanottiin poikien käyneen tyttölöi aittalois.

Kun minäkin katson olevani vanhan Viipurin murteen seudulta kotoisin, niin puutun tuohon toteamukseen. Vaikka murteet vaihtelivat vähäisin osin jopa kylittäin, niin noihin yllä oleviin sanoihin en voi yhtyä.

Käsitykseni mukaan Viipurin murteen sydänalue oli vanhan Rannan kihlakunnan alue, johon kuuluivat Viipurin kaupunki ja pitäjä sekä Vahviala, Lappee, Nuijamaa, Heinjoki ja Johannes. Tosin Vahvialaan oli liitetty Säkkijärvestä Rakkolan ja Häsälän kylät, joissa murrekieli myötäili Säkkijärven murretta. Edellä lueteltujen paikkakuntien lisäksi samaan kielialueeseen kuuluivat Lappeenranta, Lemi ja jopa Ristiinassa asti puhuttiin messäst, tyttöist ja aittoist. Saimaan rantaa jatkaen murrealueeseen kuuluivat Joutseno, Imatra, Jääski ja Ruokolahti. Tyttölöitten ja aittaloitten pesintäalueita löytyi Koiviston suunnalta.

En kuitenkaan lähde halkomaan hiuksia vaan haluan esittää oman näkemykseni murrenastosta, johon olen kiintynyt ja liittänyt viimeisimmän kirjani, ”Härkäviikoista Tahvanapäivään”, loppuun 700 sanaisen murrenastoston. Olen harmistunut erityisesti esimerkiksi siitä, miten lehdistössä erikoisesti valtioneuvos Virolaisen suuhun on pantu murrenastosta, joita en hyvällä tahdollakaan voi tunnistaa Viipurin murteeksi.

Mutta kyllä oikeaakin on kuultu: Muistammehan miten jokunen aika sitten saimme televisiosta seurata Eija Vilpaksen osasuoritusta, jossa hän lasketteli repliikkinsä aidolla Viipurin murteella. Mutta hänen äitinsähän olikin Louolta, joten Eijan murre oli jo lapsena opittua ja omittua.

Mutta murteetkin elivät eikä vähiten Viipurin murre. Viipurin väestö oli liikkuvaa ja Karjalan pääkaupunkiin väkeä tuli ja sieltä myös meni. Kirjakieli valtasi alaa ja musersi vanhaa murretta, jota aidoimmillaan kuulikin mainitsemani Rannan kihlakunnan sivukylissä. Niistä voisin mainita Vahvialasta vaikka Löytömäen, Vanhakylän ja Koskelan kylät. Ihmettelemisen aihetta sain, kun huonetoverina Lappeenrannan kylpylässä oli syntyperäinen, ikänsä Ristiinassa asunut veteraani, joka lasketteli puheessaan Viipurin murretta.

Hannu Koskelainen

P.S.

Kirjaan kokoamassani murrenastossa on virheitä ja puutteita. Kuinkas muuten. Pyydänkin tämän lehden lukijoilta apua ja oikaisuja. Kirjan tekstiosa on puettu romaanin muotoon, mutta perustuu sekin ta- pahtuneisiin tosiasioihin.

Hannu Koskelainen

Lankilantie 71, 0640 Porvoo

Puh. 019-549504

Karjalaisista murteista

Keskustelu murteista on edelleenkin ajankohtaista, vaikka niiden käyttö onkin jokapäiväisessä keskustelussa vähentynyt. Yhä useampi puhuu yleiskieltä, jota ehkä höyrytetään murteen tai helsinkiläislangin sanoilla ja sanontatavoilla.

Johtuneen nuoresta sivistyksestä, että meillä murteita ei käytetä eikä arvosteta samalla tavalla kuin esimerkiksi muissa pohjoismaissa. Väkiluvultaan pienessä Norjassa, tuossa pitkässä ja kapeassa vuonojen maassa ovat murre-erot luonnostaan suuria. Siellä kirjoitetaan kahdenlaista norjaa, boksmålia (riksmål) eli kirjakieltä ja landsmålia (nynorsk), useista puheesta käytetyistä paikallisista murteista puhumattakaan. Samoin Ruotsissa on selvästi erotettavissa julkisissakin puheissa intonaatioiltaan erilaisten murteiden vaikutus.

Vaikka itäisen kielialueen vaikutus Suomen kirjakielen muotoutumisessa on ollut varsin vahva, tuntuu siltä, että ainakin puhekielellä ovat läntiset murteet voittaneet viime vuosikymmeninä selvästi alaa. Tässä on tietenkin radiolla ja televisiolla ollut suurin vaikutus samalla kun siirtokarjalainen väestö on sulautunut osaksi uutta elinympäristöään. Maan sisäinen muuttoliike on muutenkin elinkeinoelämän rakenteen muuttuessa ollut varsin vilkasta, mikä myös on ollut omiaan tasoittamaan murre-eroja. Murteen käyttämistä ei nykyisessä nopeasti kehittyvässä yhteiskunnassa koeta aina kovinkaan edistyksekköinä.

Marja Torikka Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksesta kirjoittaa tämänvuotisessa Karjalan Liiton Joulukanteleessa, että karjalan murteiden käyttö ja murrealueet tuntuvat usein sekavilta. Artikkelissaan hän esittää, että Etelä-Karjalassa puhuttava murre kuuluu kaakkoismurteisiin, joihin lasketaan myös Karjalan kannaksella, Laatokan Karjalassa ja Inkerissä puhuttu suomi.

Marja Torikan mukaan ”kaakkoismurteet ovat suomen hajanaisin murteisto. Voisi jopa sanoa, että Etelä-Karjalassa joka pitäjällä oli oma murteensa. Tällainen kirjavuus johtuu historiallisista syistä ennen kaikkea useista väestönsiirroista.” Väestönsiirtoja tapahtui mm. useiden sotien jälkeisten ra-

jansiirtojen johdosta ja tästä ja muistakin syistä muuttoliikettä mm. ortodoksisen väestön siirtymisestä Venäjän suuntaan ja vastaavasti luterilaisten savolaisten ja hämäläisten muuttaessa Kannakselle. Vaikka muuttoliike olikin 1800-luvulle tultaessa vähentynyt, muuta kuitenkin tapahtui. Väestön kasvu aiheutti sitä jo sinänsä, sillä kaikissa taloissa ei suinkaan ollut riittävästi elantoa suurelle jälkikasvulle. Sukunimetkin puhuvat puolestaan; Karjalassa oli paljon Virolaisia, Savolaisia ja Hämäläisiä, vähemmän Karjalainen-nimeä kantavia. Olipa Vahvialassakin rautatiellä Hämeen seisake.

Viime sotia edeltäneen tilanteen pohjalta kaakoismurteet jaetaan yleensä yhteentoista alamurteen.

Tuovi Koskelainen in memoriam

Sukuseuramme aktiivinen jäsen Tuovi Koskelainen kuoli Helsingissä 13.10.2002 vajaan 87 vuoden ikäisenä. Hän oli syntynyt Viipurissa ja asui ennen sotia myös Vahvialan Löytömäellä ja viimeiset yli 50 vuotta Helsingin Pohjois-Haagassa viime vuonna yhdessä sisarensa Ilmin kanssa tapahtunutta muuttoa Kannelkotiin.

Tuovilla oli hyvä muisti ja hän kuului niihin harvoihin, joilla enää on aikuisen ihmisen muistikuvia menetetyistä kotiseudusta. Hän piti tärkeänä sitä, että siteet yhä laajemmalle levinneen suvun jäsenten kesken säilyvät. Niinpä hän olikin juuri se henkilö, joka teki aloitteen Koskelaisten sukuseuran perustamisesta.

Seuran toimintaa Tuovi seurasi valppaasti. Kun seura muutama vuosi sitten oli tilanteessa, jossa sen kassavarat olivat ehtyneet ja lehtemme ilmestyminen oli vaakalaudalla, hän lahjoitti seuralle summan, joka vastasi 100 henkilön vuotuista jäsenmaksua. Tuovi Koskelaisen esimerkki yhteisen asian hoitamisesta velvoittaa meitä jatkamaan sukuseuran toimintaa.

seen. Isompia murrealueita on kolme, Etelä-Karjalan, Keski-Karjalan ja Inkerin. Näistä meille läheisin Etelä-Karjalan murre jakaantuu taas viiteen alamurteeseen. Tämän tietäen ei ole ihme, että keskustelua näistä asioista ja meidän ”oikeasta murteesta” syntyy. Kuten Hannu Koskelainen tämän sivun kirjoituksessaan ”Mei murre” toteaa, murteet vaihtelivat vähäisin osin jopa kylittäin. Näin oli varmaan juuri Vahvialassa, jonka eteläosa oli kiinni Viipurin kaupungissa. Pohjoiset alueet taas sivasivat Lappeeta ja Luumäkeä, jotka olivat jo hyvin lähellä eteläistä Savoaa.

Heikki Koskelainen

Australia - tulen ja veden maa

Mirjam Harjuniemi on jo aikaisemmin kertonut matkastaan siirtolaiseksi Australiaan. Tällä kertaa hän muistelee ensivaikutelmiaan tuosta maapallon toiselta puolelta löytyneestä uudesta kotimaasta.

Tultuamme vuonna 1959 Australiaan olimme aluksi leirillä. Sinne tuli pastori Castren pitämään suomalaisille jumalanpalveluksen. Puheessaan hän sanoi Australian olevan tulen ja veden maa. Ihmettelin, mitä hän mahtoi tarkoittaa, sillä kaikki oli silloin vielä uutta ja outoa.

Leiriltä suomalaiset lähtivät kuka minnekin, mekin Geelongiin lähelle Melbournea. Olimme siellä vain puoli vuotta kun joku kertoi, että Wollongongissa, lähellä Sidneyä, on hyvin töitä. Sinnehan me sitten lähdimme junalla, matkaa oli toista tuhatta kilometriä, eikä englantia osattu. Perille tullessa oli meillä ystäviä vastassa, vieläpä vahvialalaisia, Vanhastakylästä. Pääsimme asumaan Fairy Meadowin Balcony-hostelliin.

Se oli valtavan suuri siirtolaisten kokoamispaikka; ihmisiä oli monista maista. Saimme kolme huonetta, ja se oli hyvä alkuun. Hostellin puolesta oli ruoka valtavan isossa ruokalassa. Pesumahdollisuudet olivat hyvät, isot pesutuvat ja suihkut, ei ollut valittamista. Vaikka valittajia tietysti aina löytyy.

Sitten alkoi työn etsintä, sekin piti hakea tulkin kautta. Saimmekin heti työtä. Minä pääsin ompelijaksi, vaikka sanaakaan en kieltä osannut. Mieheni pääsi rautatehtaalalle, sillä kaupungissa oli suuri rautatehdas, jossa moni suomalainen aloitti työnsä Australiassa.

Lapset menivät heti kouluun ja varsin pian oppivat englannin kielen. Usein lapset olivat tulkkina, sillä vanhemmilla oli kielen oppiminen hitaampaa. Päivät kun oli työssä, niin illalla opiskellessa tahtoi uni tulla.

Kun olin ollut vuoden työssä, alkoivat syksyllä suuret, monta päivää kestävät sateet. Wollongongin kaupunki sijaitsee pienillä kukkuloilla Ison Valtameren ja vuorijonon välissä. Oli sadetta, kylmää ja syksyistä, mutta työssä käytiin ja lapset koulussa, puoleen sääreen vedessä kahlaten.

Yhtenä aamuna alkoi jo työhön mennessä olla hälyttävä tilanne. Tulvavedet alkoivat nousta, mutta sitä ei osattu pelätä, kun ei ollut koskaan ennen tullua nähnytkään. Tehtaalla alkoi vesi nousta lattialle, oltiin ensimmäisessä kerroksessa. Puolen päivän aikaan, kun vettä oli jo puoleen sääreen, johtaja antoi luvan lähteä kotiin. Ei tarvinnut kahta kertaa käskeä, kun lähdettiin kuin varpusparvi.

Enää eivät linja-autot kulkeneet, joten jalan piti kotiin päästä, matkaa oli kymmenkunta kilometriä. Mutta voi kauheaa, Figtreen seutu oli jo järvenä, ja vesi virtasi voimakkaasti mereen päin. Figtreessä oli joki ja joen yli silta, mutta sillan kaiteet olivat huuhtoutuneet pois. Mitäs nyt tehdään, ajattelin. Päätin lähteä siltaa pitkin. Jos putoan sillalta, niin osaanhan uida, ajattelin. Mutta en ajatellut paksuja syysvaatteita enkä tulvaveden voimaa. Toiset kovasti kieltelivät minua menemästä, mutta minä vaan menin.

Takaa tuli pitkä rekka-auto. Aattelin, että kuinkahan tässä käy. Rekkakuski nappasi minua käsivarresta kiinni ja roikotti minut toiselle puolen jokea ja sitten pudotti maahan. En muista, huomasinko edes kiittää, niin äimistynyt olin. Rekkakuskea vaan nauratti, kun olin yltä päältä märkä kuin koiran pentu ja surkian näköinen. Kotona selvisi, että alempan osaan hostellista oli vesi tullut sisään ihan sänkyihin asti, mutta meillä oli hyvin.

Sitten tuli vanhin tytär Ritva koulusta ja oli hyvin järkyttynyt nähtyään hukkumistapauksen. Kadun varrella oli sadevesiviemäri, josta oli jostain syystä kansi poissa. Viemäriin aukko oli niin iso, että siitä mahtui ihminen sisään. Siihen oli tullut henkilöautolla nuori pari sylivauvan kanssa. Rouva oli antanut vauvan miehelle ja lähti ostamaan maitoa. Takaisin tullessaan hän oli luiskahtanut viemäriin ja sen tien viemäriin aukosta sisään ja sinne hävisi. Seuraavana päivänä hänet löydettiin meren rannalta. Se oli kauhea asia. Ketään ei voinut syyttää kannen puuttumisesta, kun ihmisiä oli monesta maasta eikä näkijöitä ollut.

Paljon on tänä aikana Australiassa ollut tuhoisia tulvia ja maanvyörymiä. Monesti on tullut mieleen pastori Castrenin sanat: Tulen ja veden maa.

Tämä maa on valtavan iso, viidenneksi suurin maailmassa. Täällä on paljon asumaton maata. Kasvillisuudessa on eniten eucalyptus-puuta ja sen lajikkeita on sadoittain. Koalakaan ei elä muualla kuin

eucalyptuksen lehdellä. Sitten on myös sademetsiä.

Kun tähän maahan pääsee tuli valloilleen, se on niin pelottavaa ettei sitä osaa kuvata. Kyllä tuli on kaunista katsella uunissa tai takassa, mutta irti pääseenä se on hirmuinen. Kuivat kesät ovat vaarallisia. Jos tuli pääsee irti, se leviää niin hirmuisella vauhdilla, ettei ihminen pääse sitä juosten karkuun.

Metsäpaloja on mahdoton sammuttaa, ainoastaan voi yrittää suojella asuinrakennukset, jos vettä on riittävästi. Ainoastaan kova sade voi auttaa. Paljon on metsäpaloissa menetetty ihmishenkiä, kun ei ole päästy alta pois. Voi niitä, jotka tahallaan paloja sytyttävät!

Usein olin ihmetellyt Australian kasvillisuutta, etenkin eucalyptuspuita. Palon jälkeen kaikki on mustaa ja palanutta, aavemaista maisemaa silmin kantamattomiin. Mutta kun vuosi on mennyt, eucalyptus taas versoo vihreänä ja kauniina. Se on ihme. Mutta havupuu kuolee eikä virkoa eloon. Kesä kuivuus on pahinta, mitä voi olla. Olen oppinut ymmärtämään, mitä on tulen ja veden maa.

Mirjam Harjuniemi

Mirjam 70 v. 20.4.1996

Koskelaiset

Vast. toimittaja	Heikki Koskelainen Leppisaarentie 10 C 00830 Helsinki puh. 09-755 33 57, 050-56 34 065 heikki.koskelainen@kolumbus.fi
Toimittaja	Pekka Koskelainen Vuorenepeikontie 5 B 132 00820 Helsinki puh. 09-786 380, 0400-918 375
Paino	Formato Oy, Porvoo
Julkaisija	Koskelaiden Sukuseura ry
Tilausmaksu	9 € sisältyy jäsenmaksuun
Pankkitili	Nordea 126230-518535